

5. Sonuç. R bir halka ve I , R 'nin bir öz ideali ise R 'nin I 'yı içeren bir maksimal ideali vardır.

Kanıt. R 'nin I 'yı içeren öz idealleri ile R/I 'nin öz idealleri birebir eşleşir. Önerme 4'ten dolayı R/I halkasının bir maksimal ideali vardır. Alistırma 4'ten dolayı bu maksimal ideal R 'nin I 'yı içeren bir M maksimal ideali için M/I şeklinde olmak zorundadır. Buna göre R 'nin I 'yı içeren bir maksimal ideali vardır.
□

6. Sonuç. R bir halka ve $a \in R$ olsun. a tersinir değildir ancak ve ancak $a \in M$ o.s. R 'nin bir M maksimal ideali vardır. Başka bir deyişle a nın tersinir olması ile R 'nin hiçbir maksimal ideali tarafından içerilmemesi denktir.

Tanım. Eğer bir R halkasının yalnızca bir tek maksimal ideali varsa bu halkaya bir yerel halka denir. Eğer R tek maksimal ideali M olan bir yerel halka ise R/M cismine R 'nin kalan cismi adı verilir.

7. Lemma. R bir halka olsun. R 'nin yerel halka olması ile tüm tersinir olmayan elemanlarının bir ideal oluşturması denktir.

Kanıt. R yerel halka olsun. R 'nin tek maks. ideali M olsun. R 'nin tersinir olmayan elemanlarının kümesi A olsun. $M \neq R$ olduğundan M 'nin hiçbir elemanı tersinir olamaz. $M \subseteq A$. Fakat Sonuç 6'dan dolayı $A \subseteq M$ olmak zorundadır. Böyle $A = M$, yani A , R 'nin bir

ideali olur.

Tersine R 'nin tersinir olmayan tüm elemanlarının kümesi A , R 'nin bir ideali olsun. $0 \in A$ old. $0 \neq 1$, yani R asikâr değildir.

Dolayısıyla R 'nin en az bir maks. ideali vardır. M , R 'nin bir maksimal ideali olsun. $M \subseteq A$ olur. M maks. ve $A \neq R$ old.

$M = A$ elde edilir. M keyfi bir maks. ideal olarak seçildiğinden R 'nin bir tek maksimal ideali olur ve bu maks. ideal A 'dır. \square

Örnek. K cisim ve X_1, \dots, X_n birer değişken olsun $a_1, \dots, a_n \in K$ olmak üzere $(X_1 - a_1, \dots, X_n - a_n)$ ideali $K[X_1, \dots, X_n]$ halkasının bir maksimal idealidir.

$$\varphi: K[X_1, \dots, X_n] \rightarrow K$$

$$f(X_1, \dots, X_n) \mapsto f(a_1, \dots, a_n)$$

dönüşümü bir halka epi. ve $\ker(\varphi) = (X_1 - a_1, \dots, X_n - a_n)$

old. $K[X_1, \dots, X_n] / (X_1 - a_1, \dots, X_n - a_n)$ bir cisim olur. Buna göre

$(X_1 - a_1, \dots, X_n - a_n)$ ideali bir maks. idealdir.

K cisim $K[[X]]$

$$a_0 + a_1 X + a_2 X^2 + \dots = \sum_{i=0}^{\infty} a_i X^i \in K[[X]] \text{ birimsel}$$

$$\Leftrightarrow$$

$$a_0 \neq 0$$

Tersinir olmayan elemanlar $a_1 X + a_2 X^2 + \dots = X(a_1 + a_2 X + \dots)$ old. tersinir olmayan elemanların kümesi $\langle X \rangle$ olur. Lemma 7 den dolayı $K[[X]]$ bir yerel halkadır.

Tanım. R bir halka olsun. R 'nin bütün maksimal ideallerinin arakesitine Jacobson radicali denir ve $Jac(R)$ ile gösterilir. R 'nin bütün maksimal ideallerinin kümesini $Max(R)$ ile göstereceğiz.

Buna göre $Jac(R) = \bigcap_{M \in Max(R)} M$

8. Lemma R bir halka ve $r \in R$ olsun. Buna göre $r \in Jac(R)$ olması ile her $a \in R$ için $1-ar$ nin tersinir olması denktir.

Yani

$$Jac(R) = \{ r \in R : \text{her } a \in R \text{ için } 1-ar \text{ tersinirdir} \}$$

olur

Kanıt. $r \in Jac(R)$ olsun. Kabul edelim ki bir $a \in R$ için $1-ar$ tersinir olmasın. $1-ar \in M$ olacak şekilde bir $M \in Max(R)$ vardır. $1-ar = x \in M$ yazalım. $1 = ar + x \in \underbrace{Jac(R) + M}_{Jac(R) \subseteq M} = M$ olacağından çelişki elde edilir.

Tersine her $a \in R$ için $1-ar$ tersinir olsun. $M \in Max(R)$ seğıelim. $r \in M$ olduğunu görmek yeter. Kabul edelim ki $r \notin M$ olsun.

$M \subsetneq M + (r) \subseteq R$ old. $R = M + (r)$ elde edilir. $1 = m + ar$ o.s. $m \in M$ ve $a \in R$ vardır. Kabulümüze göre $1-ar$ tersinirdir. $m \in M$ tersinir olur ki bu da bir çelişkidir. Dolayısıyla $r \in M$ dir.

□